

mezteti az olvasót arra, hogy itt különösen nehéznek bizonyult számára „a szubjektív hangvétel, a szubjektív színezetű reflexiók kerülése”. (133. old.) Ez érthető, hiszen életművének jelentős része a NAT-hoz kötődik. Oktatókutató szakemberként bábáskodott születésénél, minisztériumi tisztviselőként segítette elfogadtatását. Mégis, pontosan ez a személyessé váló hangvétel teszi ezt a részt rendkívül izgalmas olvasmánnyá. Noha a szubjektivizmus buktatóit elkerüli, a sorok között mégis „átsüt” személyes véleménye, egyéni álláspontja a hektikus történet egyes fordulataival kapcsolatban.

Telitalálat már a NAT fejlődésének „antropomorf” feltérképezése is: 1. Embrionális szakasz (1972–1989), 2. Viharos ifjúkor (1989–1994), 3. Rövid férfikor (1994–1998), 4. Korai nyugdíj (1998–). Az egyes szakaszok történetének elbeszélését a szerző számtalan „kulisszák mögötti” háttér-információval teszi színesebbé, hitelesebbé. A kalandos „NAT-sztori” egyes epizódjait olvasva a kívülálló is érezheti, hogyan válhat egy ígéretes pedagógiai-szakmai kezdeményezés a közoktatás-politikai diszkontinuitás és a konszenzushiány áldozatává. Ahogyan a szerző fogalmaz: „A bevezetés hibái, a pedagógusok reformfáradtsága, az ország rossz gazdasági helyzete, a kormányzat és a minisztériumi vezetés megosztottsága, az oktatáskutatók acsarkodásai, a Pedagógus Szakszervezet és néhány pedagógus szervezet szakadatlan aknamunkája együttesen okozta, hogy az 1998 nyarán fellépő új jobbközép kormány és annak oktatási minisztere játszi könnyedséggel megakaszthatta a reformot és időnek előtte nyugdíjba küldhette a NAT-ot.”. (163. old.)

Báthory Zoltán tanulságos új könyve továbbgondolkodásra és vitára készítő olvasmány lehet mindannyiunk számára. Remélhetően az ezt követő eszmecsere sem marad el – talán éppen az Iskolakultúra hasábjain.

BÁTHORY Zoltán: *Maratoni reform*. Önkonet, 2001.

Pukánszky Béla

Idegen nyelvi tantervek

*Pedagógusok szakmai körében manapság az egyik leggyakrabban szóba kerülő téma a tantervek kérdése, hiszen a kerettantervek országos bevezetésére ez év őszén kerül sor. Ezért aztán rendkívül aktuális az a kiadvány, amelyet nemrégiben jelentetett meg a Nemzeti Tankönyvkiadó. Kurtán Zsuzsa, *Idegen nyelvi tantervek* című kötetében a szerző választott témáját nemcsak az elmélet, hanem a gyakorlat oldaláról is körüljárta, valamint arra is vállalkozott, hogy az idegen nyelvi tanterveket interdiszciplináris megközelítésben tárgyalja, és ehhez több tudományág (nyelvtudomány, alkalmazott nyelvészet, szocio- és pszicholingvisztika, általános és nyelvpedagógia, tantervelmélet) szempontrendszerét felhasználta.*

Ez az átfogó megközelítés a kötet egyik legérdekesebb vonása, amely rendkívül hasznossá teheti a művet mind az elméleti, mind a gyakorlati pedagógiai szakemberek számára.

Tartalmát tekintve az előszót követően a tankönyv tíz fejezetre tagolódik, amelyeket azonos szerkezeti felépítés jellemez: az adott téma kisebb egységeinek részletes áttekintését a fejezetben tárgyalt témakörök összefoglalása követi, majd olyan vitára és továbbgondolkodásra serkentő feladatok következnek, amelyek a téma további, gyakorlati jel-

legű feldolgozását teszik lehetővé, végül pedig az adott témához kapcsolódó ajánlott irodalom zárja a fejezeteket. A fejezeteket alkotó témák a következők: tantervelméleti kérdések, tantervek és döntések, az idegen nyelvi tantervek általános jellemzői, a magyarországi idegen nyelvi tantervek, szükségletelemzés, idegennyelv-oktatási célok, feladatok és követelmények, az idegen nyelvi tantervek tartalma, idegen nyelvi tananyagok és tankönyvek, értékelés és a nyelvtanár mint tantervfejlesztő. Ezen kívül a kötet része még egy igen hasznos fogalomtár is, amely a tantervekben leggyakrabban előforduló fogalmak értelmezését tartalmazza, és természetesen jól használható, átfogó bibliográfiát is kap az olvasó.

Érdemes még megemlíteni, hogy a tankönyv a veszprémi doktori műhely 'Nyelvpedagógia' sorozatának részeként íródott, hiszen a szerző a Veszprémi Egyetem elismert tanára, aki mind az oktatásban szerzett gazdag gyakorlati tapasztalatait, mind pedig az alkalmazott nyelvészet terén kifejtett kutatómunkája eredményeit beépítette művébe, amelyben a gyakorlat és az elmélet ritkábban előforduló szintézisét kínálja az érdeklődő és a nyelvpedagógiában már bizonyos tájékozottsággal rendelkező olvasónak. Ahogy a szerző az előszóban leszögezi, a könyv megírásával az volt a célja, hogy feltárja a tantervelmélet általános és idegen nyelvi tantervekre vonatkozó közös sajátosságait, majd pedig ebben a kontextusban ismertesse az idegen nyelvi tantervek és tananyagok specifikus vonásait, valamint készítésük és értékelésük legfontosabb gyakorlati tudnivalóit. Ennek érdekében a nemzetközi szakirodalom kritikai elemzésére alapozva Kurtán Zsuzsa olyan struktúrát állít fel, amely a tantervi rendszer közös jellemzőit tartalmazza és így szilárd és rendszerezett alapot szolgáltat a különféle idegen nyelvi tantervek összetevőinek és kölcsönhatásainak kimerítő megtárgyalásához, illetve értékeléséhez. Ennek a komplex rendszernek egyik beépített eleme a visszacsatolás, amelynek segítségével lehetővé válik bármely tanterv módosítása a tanulási-tanítási folyamat gyakorlati tapasztalatainak és a legújabb kutatási eredményeknek a figyelembevételével. A tankönyv nem titkolt célja továbbá, hogy a mű figyelmes elolvasása után a tanárkollégák képessé váljanak arra, hogy saját maguk is aktívan bekapcsolódjanak a sikeres idegennyelv-oktatáshoz elengedhetetlenül szükséges tantervi koncepció kialakításába és az ennek megfelelő tananyagok kiválasztásába, illetve megalkotásába.

Kurtán munkája nagymértékben elősegítheti a tudatosabb tervezésen alapuló és a jelenleginél hatékonyabb idegennyelv-oktatást, ezért nem hiányozhat egyetlen idegennyelv-szakos tanár könyvespolcáról sem.

KURTÁN Zsuzsa: *Idegen nyelvi tantervek*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp, 2001.

Katona Lucia

Jótevény feszültségek

A tanítás-tanulás egyik alapvető funkciója, hogy az ismeretek elsajátítása mellett, azzal kölcsönhatásban, biztosítsa a tanulók képességeinek, készségeinek a fejlődését. Ehhez célszerű figyelembe vennünk, felhasználnunk azokat a kutatási eredményeket, amelyeket a pszichológia ért el ezen a területen. *Zátonyi Sándor* könyve közvetlen kapcsolatot létesít a fizika oktatásának metodikai kérdései és a pszichológia kapcsolódó területei között, szem előtt tartva a fizika tanításának gyakorlatát, mindennapi problémáit.

A szerző a bevezető részben idézi *Piaget* svájci pszichológusnak azt a megállapítását, hogy a gyermekek az általuk megfigyelt jelenségeket másként értelmezik, más műveletekkel, műveletrendszerekkel képezik le, mint a felnőttek. A gyermekek tudása, gondol-